ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡΧ. 2.50
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 150
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΕΤΗΣΙΑ £ 0.10.—

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ «ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΒΗΜΑΤΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΤΑΔΙΟΥ 31 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Ι. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 1-07

ΑΘΗΝΑΙ. — ΕΤΟΣ Α΄ — ΑΡΙΘ. 1
11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ 1926

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ — ΕΡΓΑΣΙΑ — ΓΕΩΡΓΙΑ — ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ — ΕΜΠΟΡΙΟΝ — ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ — ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ — ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΙΚΑ

ΜΑ ΕΠΑΝΕΛΘΗ Η ΜΟΝΙΜΟΤΗΣ

Ὁ «Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος» ὡς ἕνα τῶν σκοπῶν τοῦ προγράμματός του θέτει καὶ τὴν προσπάθειάν του ὅπως συμβάλῃ εἰς τὴν δι' ὅλων του τῶν δυνάμεων ἀπόκτησιν καλῆς διοικήσεως ἐν τῇ χώρᾳ, διότι ἄνευ τοιαύτης δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος τοῦ τόπου. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν καλὴν διοίκησιν πρέπει ν' ἀποκαταστήσωμεν εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους οἱ ὁποῖοι ἀπὸ δεκαετίας πέφεραν ὅσα οὐδεμία ἄλλη κοινωνικὴ τάξις.

Πολλοὶ καταφέροντκι συλλήβδην ἐναντίον ὁλοκλήρου τῆς δημοσιοϋπαλληλικῆς τάξεως πράγματι πιστεύοντες ὅτι οἱ ὑπάλληλοι εἶνε οἱ κυρίως αἴτιοι τῆς κακοδιοικήσεως.

Ἡ τοιαύτη γνώμη εἶνε τελείως πεπλανημένη. Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν παρακολουθήσαντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ὑπαλληλικὰ ζητήματα αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διακηρύξωμεν ὅτι ὑπαλληλία εἶνε τὸ θῦμα μιᾶς συνεχοῦς κακῆς διαχειρίσεως τῶν ζητημάτων της. Πρὸς τί ν' ἀπαριθμήσωμεν ἀπειραρίθμους εἰς βάρος αὐτῆς ἀπὸ τῶν διαπραττομένας ἀδικίας; Καὶ δὲν ἀρκεῖ ἄρά γε ἡ ὑπόμνησις τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐκκαθαρίσεων καὶ ἄρσεων ἢ μονιμότητος καὶ ἰσοβιότητος; Πόσοι τοιχίσαν αἱ περίφημοι αὐταὶ ἐκκαθαρίσεις! Καὶ σήμερον ἀκόμη εὑρίσκονται οἱ ὑπάλληλοι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀνησυχίας διὰ τὴν αὔριόν των.

Πῶς εἶνε δυνατὸν ὑπὸ τοιούτους ὅρους νὰ μείνωσιν ἀνεπηρέαστοι εἰς τὰς ἐνεργείας των, νὰ εἶνε ψυχικῶς ἤρεμοι καὶ ν' ἀφοσιωθῶσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἔργου των καὶ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντός των; Ἢ μήπως αἱ ἀποδοχαί, μεγάλου ἀριθμοῦ αὐτῶν, ἀνεπαρκεῖς καὶ διὰ τὰς στοιχειώδεις βιοτικὰς ἀνάγκας ὑποδηλοῦσι τὴν ἠρεμίαν των;

Τὸ κράτος πρέπει νὰ χωρήσῃ ἐπὶ νέου θετικοῦ προγράμματος διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐξυπηρέτησίν του δι' ὑπαλληλίας ἀξίας πολιτισμένης χώρας.

Τὸ ἐγχείρημα δὲν εἶνε δύσκολον, διότι τὸ ὑλικὸν ποὺ περιλαμβάνει εἰς τοὺς κόλπους της ἡ δημοσία ὑπαλληλία μας εἶνε εὐφυές, εὐστροφον, πειθαρχικὸν καὶ ἠθικόν, ἀρκεῖ νὰ χειραγωγηθῇ **καλῶς** διὰ ν' ἀποδώσῃ θαυμασίους καρπούς.

Ἡ ἐπαναφορὰ τῆς μονιμότητος πρέπει νὰ γίνῃ ἀμέσως καὶ αὐτὴν νὰ ἐπακολουθήσουν μέτρα αὐστηρὰ καὶ θετικά. "Ας καθορισθῶσιν ὁριστικῶς πλέον αἱ ὀργανικαὶ θέσεις τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ νὰ καθορισθῇ μὲ πόσους ὑπαλλήλους ἠμπορεῖ νὰ λειτουργήσῃ κάθε ὑπηρεσία μονογνικῶς, ὥστε νὰ ὑπάρχουν, ἂν [illegible] καὶ τόσας ἐκκαθαρίσεις ὑπεράριθμοι καὶ περιττοὶ ὑπάλληλοι. Καθ' ἣν περίπτωσιν αἱ δρισθησόμεναι ὀργανικαὶ θέσεις εἶνε ὀλιγώτεραι τῶν ὑπηρετούντων ὑπαλλήλων, οἱ πλειονότεροι νὰ τεθῶσιν εἰς διαθεσιμότητα [illegible] ἐπιλογῆς τούτων ὑπὸ τῶν νόμων πειθαρχικῶν συμβουλίων.

Ἀπαραιτήτως ὅμως δέον νὰ τεθῇ ὡρος ὅτι ἐκ τῶν τυχὸν εἰς διαθεσιμότητα τεθησομένων θὰ πληρώνται τὰ δημιουργούμενα ἑκάστοτε κενὰ ἐκ παραιτήσεων ἢ ἀπολύσεων. Ταὐτοχρόνως νὰ τεθῇ εἰς ἰσχὺν τὸ σοφὸν σχέδιον τῆς ἐπιτροπείας κωδίκων τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν «περὶ καταστάσεως τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων τῆς διοικήσεως» τροποποιούμενον εἰς τινα σημεῖα ἐπὶ τὸ αὐστηρότερον, καταβαλλομένης δὲ ἐξαιρετικῆς προσοχῆς εἰς τὴν συγκρότησιν τῶν διοικητικῶν πειθαρχικῶν συμβουλίων τῶν κλάδων.

Διὰ νὰ τεθῇ δὲ φραγμὸς εἰς τὴν μανίαν ἤτις ἀπὸ ἐτῶν ὑφίσταται μεταξὺ τῶν ἑκάστοτε ἀρχηγῶν τῶν ὑπηρεσιῶν νὰ προτοποιήσωσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ διὰ παρεισάκτων διατάξεων τὰς θεμελιώδεις καὶ οὐσιωδεστέρας διατάξεις τὰς ἀφορώσας τὴν ὑπαλληλικὴν νομοθεσίαν καὶ τὴν προσωπικὴν κατάστασιν τῆς ὑπαλληλίας καὶ τὴν συνταξιοδότησιν αὐτῆς, εἶνε ἀπαραίτητον νὰ συγκροτηθῇ **διαρκὴς ἐπιτροπή,** ἄνευ τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς ὁποίας οὐδὲν νομοσχέδιον ἢ διάταγμα σχέσιν ἔχον μὲ τὴν δημοσίαν ὑπαλληλίαν νὰ δύναται νὰ ἰσχύσῃ. Μέλημα αὐτῆς νὰ εἶνε καὶ ἡ συνταξιοδότησις τῶν ὑπαλλήλων, εἰσηγουμένου σχετικῶς μόνον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν. Οὕτω πως θὰ τεθῇ φραγμὸς εἰς τὴν πληθωρικότητα τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, τῆς ὁποίας μόνοι ἀνεύθυνοι εἶνε οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, καὶ εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ὑπαλληλικὴν πολυνομίαν καὶ θ' ἀποκτήσωμεν τὴν διοίκησιν τῆς ὁποίας τόσην ἀνάγκην ἔχει ἡ χώρα.

Ἀφοῦ γίνουν ὅλα αὐτά, τότε δύναται ἡ Πολιτεία ν' ἀξιώσῃ ἀπὸ τοὺς ὑπαλλήλους τὴν μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των καὶ νὰ εἶνε βεβαία ὅτι θὰ τὸ πράξουν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ.

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ.

ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΥ.

Η ΔΙΑΨΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ.

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΑΙ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΑ-ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ.

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΙ-ΜΕΤΑΦΟΡΑΙ.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

ΑΝΤΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ἡ ἔκδοσις τοῦ «Οἰκονομικοῦ Ταχυδρόμου» συμπίπτει πρὸς μίαν οἰκονομικὴν περίοδον, τὴν ὁποίαν εἶνε ἀνάγκη νὰ καθορίσωμεν. Διότι προορισμός μας θὰ εἶνε ἡ παρακολούθησις τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας καὶ ἡ προσπάθεια νὰ συντελῶμεν εἰς τὴν διὰ τῆς ἀνυστεροβούλου συζητήσεως καθοδήγησιν πρὸς μίαν ὑγιεστέραν ἐξέλιξιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν παραγόντων αὐτῆς. Ἄλλως τε ἐρευνῶντες τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα, προσδιορίζοντες τὰ αἴτια ὅσον καὶ τὰ ἐπιβαλλόμενα καθ' ἡμᾶς μέσα θεραπείας, δὲν θὰ διατηρήσωμεν τοιουτοτρόπως μόνον τὴν ἀφετηρίαν τῶν μελλοντικῶν παρατηρήσεών μας, ἀλλὰ καὶ θὰ μᾶς δοθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκθέσωμεν τὸ πρόγραμμα τὸ ὁποῖον ἀκολουθοῦμεν.

***

Ὁμιλοῦσι πάντες περὶ κρίσεως ἀπειλούσης τὴν οἰκονομικήν μας ζωήν... Καθένας τὴν χαρακτηρίζει ὡς κρίσιν τοῦ κλάδου εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει. Ὁ ἔμπορος τὴν καθορίζει ὡς ἐμπορικήν, ὁ βιομήχανος ὡς βιομηχανικήν, ὁ ἐφοπλιστὴς ὡς ναυτιλιακήν, καὶ πολλοί, ἰδίως οἱ χρηματισταί, ὁμιλοῦν περὶ χρηματικῆς στενότητος.

Ὑπάρχει ὅμως πραγματικὴ κρίσις; ὑπάρχει ὄντως στενότης; καὶ ἂν ὑπάρχῃ, εἶνε αὕτη ἀπόρροια φυσικῶν αἰτίων ἢ μήπως εἶνε ἀπότοκος μιᾶς καταστάσεως ἐξ ἀστοχίας δημιουργηθείσης;

Ἡ μεταπολεμικὴ περίοδος ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν παρουσιάζει τὰ αὐτὰ περίπου φαινόμενα. Ἀφ' ἑνὸς ἡ ἔκπτωσις τοῦ ἐγχωρίου νομίσματος, διευκολύνουσα τὸ κέρδος, ἀδιάφορον ἂν τοῦτο οὐσιαστικῶς ἦτο ἁπλῶς φαινομενικόν. Ἀφ' ἑτέρου ἡ δίψα πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου ζημιῶν ἢ πρὸς ἀπόκτησιν, ὑπὸ τῶν πολεμησάντων νέων, τοῦ αὐτοῦ πλούτου μὲ τὸν κτηθέντα, εὐχερῶς, ὑπὸ τῶν εἰς τὰ μετόπισθεν παραμεινάντων ἐκμεταλλευτῶν· καὶ ἀκμὴ αἱ ἀνάγκαι· αἱ ἐπιτακτικαὶ τῆς ἀκριβείας τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία εἶνε συνέπεια διαφόρων γνωστῶν αἰτίων, ὤθησαν παρὰ πολὺ α') πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις, ἀρκεταὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐμελετήθησαν κακῶς ἢ ἐστηρίχθησαν ἐπὶ σφαλερῶν ὑπολογισμῶν, καὶ β') πρὸς τὴν κερδοσκοπίαν τοῦ χρηματιστηρίου. Ἡ δευτέρα κατάστασις, δημιουργοῦσα εὐκολώτερα καὶ ταχύτερα φαύλα παρέσυρεν, ἀτυχῶς, καὶ τινας ἐκ τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὴν κερδοσκοπίαν, εἴτε ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν μιᾶς ἀγορᾶς τῆς ἀγοραπωλησίας τῶν ἰδίων ἐκυτῶν τίτλων εἰς τὸ Χρηματιστήριον, εἴτε ὑπὸ τὴν ἀφελεστέραν μορφὴν τῆς ὑπερβολικῆς ἐπεκτάσεως τῶν ἐγκαταστάσεων ἢ τῆς παραγωγῆς των, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἢ τῇ προβλέψει ὑπερτιμήσεως τῶν προϊόντων καὶ ἐν γένει ἐπὶ τῇ ἀναμονῇ κερδῶν στηριζομένων ἐπὶ τῆς νομισματικῆς ἀσθενείας τῆς χώρας. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν φαίνεται νὰ ἐστάθμισαν καλῶς καὶ τὴν ἀντίθετον ὄψιν τοῦ νομίσματος. Δὲν προέβλεψαν ὅτι κατ' ἀναπότρεπτον νόμον θὰ ἐπήρχετο καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν ἰσχυῶν ἀγελάδων, κατὰ τὴν ὁποίαν μόνον **οἱ ἔχοντες δημιουργημένας** ἀγορὰς καταναλώσεως θὰ ἠδύναντο ν' ἀντιπαλαίσουν τελεσφόρως.

Εὐτυχῶς ὅ,τι ἐκθέτομεν δὲν ἀποτελεῖ τὸν κανόνα, ἢ τοὐλάχιστον ὁ κανὼν δὲν εἶνε ἄνευ πλείστων ὅσων ἐξαιρέσεων.

Πολλαὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιχειρήσεων ἐγένοντο κατόπιν βαθείας σπουδῆς, καὶ προσηρμόσθησαν ἐπιτυχῶς εἰς τὰς τοπικὰς συνθήκας καὶ ἀνάγκας. Αὐταὶ ζῶσιν ἤδη ἄνευ δυσχερειῶν καὶ ἀποτελοῦσι τὴν σπονδυλικὴν στήλην τοῦ οἰκονομικοῦ μας ὀργανισμοῦ, ὅπως εἶνε αἱ γεωργικαὶ ἐπιχειρήσεις καὶ αἱ ἐπὶ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς βασιζόμεναι βιομηχανίαι. Ἐπίσης αἱ ναυτιλιακαὶ ἐπιχειρήσεις, αἱ ὁποῖαι, κριν ὁμεναι ἐκ τῶν στατιστικῶν παρατηρήσεων, παρουσιάζουν ἐτησίως αὔξησιν καὶ εἰς πλοῖα καὶ εἰς κίνησιν καὶ κατὰ συνέπειαν οἰκονομικὴν ἀντοχήν. Δὲν ὁμιλοῦμεν περὶ τοῦ μεγέθους τῶν κερδῶν αὐτῶν, διότι φυσικὰ δὲν δύνανται πλέον νὰ ἀπολαμβάνουν τὰ ποσὰ τῶν ἐκτάκτων κερδῶν τοῦ πολέμου, καὶ περὶ τούτου θὰ ἐκθέσωμεν κατωτέρω τὴν γνώμην μας.

Ἐπίσης αἱ ἐπιχειρήσεις αἱ ὑγιῶς διοικούμεναι διεφύλαξαν τὰς ἀξίας των ἀπὸ τὸν χρηματιστηριακὸν στρόβιλον. Δὲν κατῆλθον εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν ὑπερόγκων μερισμάτων. Οὔτε παρεδόθησαν εἰς τὴν κερδοσκοπίαν τῆς ἐπεκτάσεως ἢ τῆς λειτουργίας αὐτῶν διὰ πιστώσεων **(εὐκόλως χορηγουμένων),** οὔτε ὑπερεξώγκωσαν τὴν παραγωγὴν ὑπὲρ τὰ ὅρια τῆς ἐξηγσφαλισμένης καταναλώσεως.

Αἱ κατηγορίαι αὐταὶ τῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ **συνετοὶ ἔμποροι, οἱ ὁποῖοι μὲ μέτρον ἀνεφωδίαζον τὰς παρακαταθήκας των,** διαθέντες κατὰ τὸ πλεῖστον ἴδια κεφάλαια, δὲν αἰσθάνονται σήμερον τὴν ἀδιαθεσίαν ἢ καὶ τὴν στενοχωρίαν τῶν ἄλλων, οἱ ὁποῖοι ἠκολούθησαν τὸν ἀντίθετον δρόμον.

Οὕτως ἡ διαλαλουμένη κρίσις καταντᾷ νὰ εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον χρηματιστηριακὸν φαινόμενον, καὶ σὺν ἰσπανίως ἀποτέλεσμα εἴτε κακῶν ὑπολογισμῶν, εἴτε ἀλογίστου **δανειακῆς** πολιτικῆς. Διότι καὶ τοῦτο συνέβη: ἡ εὔκολος παροχὴ δανείων ἢ πιστώσεων ὤθησε πολλοὺς εἰς ἐργασίας ἄνευ πραγματικῶν κεφαλαίων· ἢ τοι λοιπὸν κατὰ συνέπειαν φυσικὸν νὰ ἐπέλθῃ μίαν ἡμέραν ὁ καθαρμός.

Αἱ κακῶς ὑπολογισθεῖσαι ἐπιχειρήσεις, τὸ ἐμπόριον τὸ βασιζόμενον ἐπὶ πιστώσεων, ἢ οἱ ἄνθρωποι οἱ παρασυρθέντες εἰς τὴν κερδοσκοπίαν τῶν ἀξιῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ὑποφέρουν. Τὰ παράσιτα καθενὸς ὑγιοῦς ὀργανισμοῦ—καὶ **τοιοῦτος, τύχῃ ἀγαθῇ, εἶναι ὁ οἰκονομικὸς ὀργανισμὸς τῆς χώρας μας**—δὲν δύνανται ἐπ' ἄπειρον νὰ ὑπάρχουν. Εἶναι καταδικασμένα εἰς ἐξαφανισμόν. Καὶ τοῦτο ἐν τῷ συμφέροντι τοῦ συνόλου, διότι ὑποθαλπόμενα ἐπὶ μακρὸν κινδυνεύει νὰ προκαλέσουν πραγματικὴν οἰκονομικὴν κρίσιν καὶ καταστροφήν.

Κατὰ τὸ τέλος Δ)βρίου 1925 αἱ εἰσηγμέναι εἰς τὸ χρηματιστήριον μετοχαὶ ἀνωνύμων ἑταιριῶν ὑπολογιζόμεναι εἰς τὴν τρέχουσαν τιμήν των εἶχον ἀξίαν δρχ. 5.343.459,219—αἱ δ' ὁμολογίαι των ἐτιμῶντο δρ. 192,365.085. Ἡ ὀνομαστικὴ ἐν τούτοις τιμή των εἶνε τῶν μὲν μετοχῶν 801 ἑκατ., τῶν δὲ ὁμολογιῶν 71 ἑκατ. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς χρηματιστηριακῆς τιμῆς τῶν ἀξιῶν ἡ ἀναλογία τοῦ μερίσματος τοῦ λήξαντος ἔτους τῶν μὲν τραπεζῶν ποικίλλει ἀπὸ 2,54 0)0—7,66 0)0, ἐν ᾧ τὸ μέρισμα εἴκοσιν ἐκ τῶν κυριωτέρων ἑταιριῶν ἰσοῦται πρὸς τόκον ἐτήσιον μεταξὺ 3,10 0)0—8,70 0)0. Προσαρμοζομένου ἐν τούτοις τοῦ μερίσματος εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τιμὴν καταδεικνύεται ὅτι ἡ ἐσωτερικὴ ἀξία τῶν μετοχῶν εἶναι ἀνωτέρα, κατὰ πολύ, τῆς ὀνομαστικῆς, καὶ ὅτι ὁ τόκος ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀξίαν ταύτην εἶναι πράγματι ἱκανοποιητικός. Ἑπομένως, ὅτι οὐσιαστικῶς τὸ πλεῖστον τῶν ἀνωνύμων ἑταιριῶν εὑρίσκεται εἰς κατάστασιν ἀρκούντως ἀσφαλῆ.

Τὰ ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων συμπεράσματα ἐνισχύονται καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων τῶν ἑταιριῶν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος. Ἐνενήκοντα τέσσαρες ἑταιρίαι ηὔξησαν τὰ κεφάλαια αὐτῶν κατὰ δρχ. 388.856.000 κατὰ £ 427.288 καὶ κατὰ Fr. 10.000.000. Συνεστήθησαν δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον 90 νέαι ἑταιρεῖαι μὲ κεφάλαια δρχ. 479.442.000 καὶ £ 437.000.— Ἤτοι τὸ Ἑλληνικὸν κεφάλαιον κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος διέθεσε νέα κεφάλαια εἰς ἑταιρίας ἐν συνόλῳ δρχ. 868.298.050, £ 864882 καὶ Fr. 10.000.000.

Οἱ ἀριθμοὶ αὐτοὶ δὲν ὑποσημαίνουν μόνον τὴν ἑταιρικὴν ἀκμήν, ὡς τοὐλάχιστον πρέπει νὰ πιστεύσωμεν, ἀλλ' ἐπίσης ἀπεικονίζουν καὶ τὸ εἰς χεῖρας τῶν ἰδιωτῶν συγκεντρούμενον χρῆμα καὶ κεφάλαιον. Ἡ ὕπαρξις περισσευμάτων χρηματικῶν διαπιστοῦται ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν κίνησιν τῶν παρὰ ταῖς Τραπέζαις καταθέσεων κατὰ τὸ 1925 ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς καταθέσεις τοῦ 1924. Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος αἱ καταθέσεις τέλος Δ)βρίου ἀνήρχοντο εἰς 5.755.000.000 ἐν ᾧ, κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα τοῦ 1924 αἱ καταθέσεις ἦσαν δρχ. 4.971.000.000. Καὶ ἐξ ἄλλων στοιχείων, ὅπως εἶναι ἐπὶ παραδείγματι ἡ ἀσφάλεια τῶν κινουμένων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος οἰκοδομῶν (γνωρίζομεν πάντες τὸν καθ' ὅλην τὴν χώραν οἰκοδομικὸν ὀργασμόν), ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγορασθέντων ἐμπορικῶν ἀτμοπλοίων (ἡ ἀτμήρης ναυτιλία μας ἀπέκτησε κατὰ τὸ 1925 τριάκοντα νέα σκάφη χωρητικότητος τόν. 84.000)—προκύπτει τὸ αὐτὸ συμπέρασμα τῆς ὑπάρξεως χρήματος προερχομένου ἐκ κερδῶν καὶ ἐπιδιώξαντος τοποθέτησιν εἰς παραγωγικὰς ἐργασίας. Κατεύθυνσις ὀρθὴ καὶ ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὸ συμφέρον τὸ οἰκονομικὸν τῆς χώρας.

Εἶναι βέβαια ἐπίσης ἀσφαλὲς καὶ τὸ γεγονός, ὅτι τὰ κέρδη γενικῶς εἶναι, τώρα πλέον, περισσότερον περιωρισμένα. Ἐφ' ὅσον ἀφιστάμεθα ἀπὸ τὴν πολεμικὴν περίοδον, τὰ κέρδη φαίνονται μικρότερα συγκρινόμενα πρὸς τὰ ἔκτακτα, τὰ πραγματοποιηθέντα τότε. Ἀλλὰ εἶναι μικρότερα καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς μεταπολεμικῆς ἐποχῆς. Τὸ φαινόμενον εἶναι εὐεξήγητον καὶ προέρχονται α') ἐκ τοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἐργασιῶν εἰς μείζονα ἀριθμὸν ἐπαγγελματιῶν, β') ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ κόστους τῶν προϊόντων, γ') ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῆς καταναλωτικῆς δυνάμεως τοῦ λαοῦ, ὀφειλομένης εἴτε εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ περιθωρίου μεταξὺ τῶν δαπανῶν καὶ τῶν ἐσόδων ἑκάστου ἡμῶν, εἴτε καὶ εἰς τὴν ἐπανερχομένην τάσιν πρὸς ἀποταμίευσιν.

Κατὰ τὰ πρῶτα μετὰ τὸν πόλεμον ἔτη ἡ ἀντίθετος τάσις πρὸς σπατάλην καὶ ἡ ἔλλειψις ἀποταμιευτικοῦ πνεύματος ἀνεπτύχθη ὑπερβολικὰ ἐκ πραγματικῶν καὶ ἐκ ψυχολογικῶν αἰτίων. Σήμερον ἡ τάσις αὕτη περιορίζεται. Τοῦτο δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὴν ἀντίδρασιν τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ὁ πόθος τῶν ἰδιωτῶν πρὸς συγκέντρωσιν πλούτου ὑπὸ διαφόρους μορφὰς (ἀκινήτων ἀξιῶν κτλ.), ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀνάγκην τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῆς ἀκριβείας τῆς ζωῆς. Ὁ τιμάριθμος ἀπὸ 1400 τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1925 ἔφθασεν εἰς 1650 τὸν Δ)βριον. Ἤτοι ἐπῆλθεν αὔξησις κατὰ 18 0)0 ὡς φυσικὴ συνέπεια τῆς ἕλξεως τῶν τιμῶν ἀπὸ τὴν μείωσιν τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος, ἡ ὁποία πάντοτε προηγεῖται. Ἡ κίνησις ὅμως αὕτη δὲν εἶχεν ὡς ἄμεσον συνέπειαν καὶ τὴν ἐπαύξησιν τῶν ἐσόδων τοῦ καταναλωτοῦ, ὅστις κατ' ἀναπότρεπτον ἀνάγκην **περιώρισε τὰς δαπάνας αὐτοῦ** καὶ ἰδίως τῶν εἰδῶν ἐκείνων τὰ ὁποῖα ὑπεισέρχονται εἰς τὴν κατηγορίαν εἴτε τῆς πολυτελείας εἴτε τῶν ἀπολαύσεων. Ἐὰν ἐν τούτοις ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν προπολεμικὴν περίοδον, καθ' ἣν ἡ οἰκονομικὴ ζωὴ ἑκάστης χώρας ἦτο πλήρως ἰσορροπημένη, συνεπείᾳ τῆς εἰρηνικῆς περιόδου τόσων πολλῶν ἐτῶν, δὲν θὰ δυσκολευθῶμεν νὰ διακρίνωμεν ἐν αὐτῇ τὰ φαινόμενα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐμφανιζόμενα σήμερον, μικρὸν κατὰ μικρόν, ταράττουν τὸν κόσμον ἰδίᾳ τῶν ἐπαγγελματιῶν. Ἤτοι θὰ διακρίνωμεν τὸ **μικρὸν κέρδος** εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ τὸν **περιορισμὸν τῆς καταναλώσεως,** τὸν ὁποῖον ἀκριβέστερον δυνάμεθα νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς περιορισμὸν τῆς σπατάλης, πρὸς τὴν ὁποίαν εἶχεν ὠθήσῃ τὸν κόσμον ἡ ἀδεβαιότης τοῦ πολέμου καὶ ἡ ἀπότομος μετατόπισις τοῦ πλούτου εἰς χεῖρας μὴ εἰδήμονας νὰ τὸν διαχειρίζωνται.— Εἶναι ὅμως ταῦτα σημεῖα κρίσεως; Νομίζομεν, ὅτι δύναται, χωρὶς δισταγμόν, νὰ ὑποστηριχθῇ ὅτι ταῦτα ἀποτελοῦν ἀντιθέτως ἐνδείξεις, ὅτι εὑρισκόμεθα εἰς τὰ πρῶτα ὀβήματα τῆς οἰκονομικῆς ἰσορροπήσεως.

Δὲν σημαίνει ἂν τὰ κέρδη εἶνε σήμερον **μικρότερα·** ἀρκεῖ ἐγκαίρως ἰδιῶται καὶ ἐπιχειρήσεις νὰ προσαρμόσουν τὰς δαπάνας των πρὸς τὰ περιωρισμένα κέρδη **καὶ τὴν παραγωγὴν των πρὸς τὴν κατανάλωσιν.** Τὸ μέτρον εἶνε βεβαίως ὀδυνηρὸν, ἐν τούτοις εἶνε συνετὸν νὰ δοκιμασθῇ πρὶν καταστῇ **ἀναγκαῖον.** Ἡ περισυλλογὴ καὶ ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ὑποπαρεῶν ἑκάστου θ' ἀποτελέσῃ τὸν κυριώτερον παράγοντα τῆς οἰκονομικῆς εὐημερίας τοῦ τόπου.

Ὁ πόθος τοῦ μεγάλου κέρδους καὶ ἡ ἐλπὶς τοῦ ταχυτάτου πλουτισμοῦ εἶνε, τώρα πλέον, σύμβουλοι κινδυνώδεις. Αἱ εὐκαιρίαι παρῆλθον. Ὁ τραχὺς ἀγών, τὸν ὁποῖον **ἐγνωρίσαμεν πρὸ τοῦ πολέμου,** μὲ τὰ **μικρὰ ἀλλ' ἀσφαλῆ κέρδη,** θὰ εἶνε καὶ τὸ χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς ὀσημέραι ἰσορροπούσης οἰκονομίας τῶν λαῶν τῆς νέας ἐποχῆς. Ἡ πραγματικὴ ἐργασία, ἡ ἐξ αὐτῆς ἐπίμοχθος παραγωγὴ καὶ τὸ ἀπομένον κέρδος εἶνε τὸ μόνον ἀσφαλὲς μέσον τῆς ἐπιτυχίας ἑκάστου καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας.

Τὴν κατεύθυνσιν ταύτην πρέπει νὰ ὑποβοηθήσῃ καὶ ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ τόσον τῶν δανειστῶν ὅσον καὶ τῶν ὀφειλετῶν. Τὰ δάνεια εἰς τὸν οἰκονομικὸν ὀργανισμὸν εἶνε ὅ,τι ἡ μορφίνη εἰς τὸν ἄνθρωπον. Δημιουργοῦν μικρὸν καὶ κατ' ὀλίγον παραισθήσεις, αἱ ὁποῖαι καταλήγουν εἰς καταστροφὴν τοῦ ὀργανισμοῦ, καὶ μάλιστα εἰς ἐποχὴν νομισματικῆς ἀσταθείας. Διότι ἡ μὲν ὑποτίμησις τοῦ ἐγχωρίου νομίσματος ὑποβοηθεῖ τὸν δανειζόμενον, ἴσως μάλιστα τὸν ὠθεῖ, κατ' ἐπιταγὴν ὑποσυνείδητον, πρὸς ἐπιβουλὴν τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος. Ἡ ὑπερτίμησις αὐτοῦ ὅμως φέρει τοὺς ὑποδούλους εἰς τὰ χρέη,—εἴτε ἰδιῶται εἴτε ὁμάδας—εἰς δυσχέρειαν, ἡ ὁποία δύναται νὰ ἔχῃ ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς τύχης τῶν πιστωτῶν. Ἐντεῦθεν δ' οἱ πραγματικοὶ κίνδυνοι μιᾶς οἰκονομικῆς καταστροφῆς, τοὺς ὁποίους αἱ Τράπεζαι δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν.

Ἡ δανειακὴ πολιτικὴ εἶνε ἐπιβλαβὴς καὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι διευκολύνει οὐχὶ σπανίως τὴν δημιουργίαν σαθρῶν ἐργασιῶν, ἢ ἐπέκτασιν τῆς παραγωγῆς, πολλάκις ὑπὲρ τὸ μέτρον τῆς καταναλώσεως, ἐπὶ ζημίᾳ τῶν τιμῶν. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐπιβάλλεται ἀμέριστος ἡ